

Հրշմանեանքում արդարեւ են, թէ ոչ... ինչպիսիք են հրէական մասնական իրաւունքը, որի ցանկում թիւնն է անկարգութիւններ առաջ բերել Սալոնիկում և Մակեդոնիայի այլ քաղաքներում արտասահմանեան միջամտութիւն ձեռք բերելու յոյսով:

Պետերբուրգ.— Մարմարեայ պալատի համա հոգեհանգիստ կատարուեց Կազալորի համար մեծ իշուկներ և իշխանուհիների ներկայութեամբ:

ԲԱԼԿԱՆԵԱՆ ՏԱԳ ՆԱՊԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐԱԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

Կ. Պոլս.— Չաթալայի և Բուլայի ամբողջ գծի վրայ տեղի են ունենում ճակատամարտեր:

Սօֆիա.— Չաթալայից հաղորդում են, որ թիւրքական մի զորքանակ թիւրքաօթման վարդապետ հանգէս եկաւ բուլղարների ձախ թիւի դէմ, բայց յետ մղվեց և մեծ կորուստներ ունեցաւ: Թիւրքական մի ուրիշ զորքանակ 400 քալի հեռավորութիւնից յարձակաւ գործեց բուլղարական զինքերի վրայ: Բուլղարները դիմադրին հակադարձակաման և թիւրքերին փախուստի դարձրին: Թիւրքները կորցրին 500 պահուստ ու վերադարձին Երեւոյեան թիւրքական 6 զորամաս փորձեցին յարձակաւ ամենակարգի դիմադրել: Վրա Հեռակա զինքերը թիւրքաօթման օգնութեամբ ստիպեցին յարձակվողներին նահանջել:

Սերլաթիայի և Կորբիլի շրջանների կողմից մի պատգամաւորութիւն դիմեց յուշագրով մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչներին, խնդրելով պաշտպանել իրանց Բուլղարիայի գիշերուց Ռուսաց զեւպանք ընդունեց պատգամաւորութեանը և խոստացաւ հաղորդել միջնորդութեան մասին իր կառավարութեանը:

Մարտի 7-ին ամբողջ Չաթալայի զինքերը գծի վրա օրը հանգիստ անցան: Թիւրքների կողմից յարձակման դիմելու ջանքերը ապարդիւն անցան:

Աթենք.— Ութերորդ զորքանակը որսաւ Տեպալիան մի քանի լանդաքանի թիւրքաօթ: Ազգաբնակչութիւնը ցնծութեամբ ընդունեց յունաց զորքին:

Բէլգրադ.— Մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչները, շարակալութիւն յայտնելով իրանց կառավարութիւններէ ինքնուրուի միջնորդութիւնը ընդունելու համար, յայտնեցին իրենց կառավարութեանը, թէ յետագայ ընթացիկ ցնծութեան համար պայմաններ կը մշակեն իրանք: Պօլիտիկան դրուեց, որ աւստրիական նաւատորմը ուղարկուած է արեւմտական ծովափը՝ Հաւա միջինէն հետ միասին սերբերական շուգնաւորը ոչնչացնելու համար: Եթէ այս տեղեկութիւնը ճշդիւն, նշանակուած է, որ աւստրիական նաւատորմը կը գրաւէ արեւմտական ծովափը: Սեր-

Բէլգրադ.— Մամուլարական ցաւում է յունաց թաւաւորի սպանութիւնը: Հանգուցեալի դէպքը բաղկանաւ դաշնակցութեան մէջ մեծ էր: Բայց եթէ կարծում են, որ այդ դէպքը կը թուլացնէ դաշնակցութիւնը, դա մեծ մարտութիւն է: Սպանվեց Գեորգ Թաւաւորը, բայց կենդանի է յոյն ժողովուրդը, զորքը և բաղկանաւ դաշնակցութիւնը:

Իրան և դաշնակցները կամ գրաւելու են իրանց հերթին ամբողջ Ալբանիան, կամ թէ զօրքերը յետ քաշելու են Սկիւտարից: Կասկածելի է, որ Սերբիայում որեւէ մէկը համաձայնի երկրորդ կէտին:

Իրանէ վր Բէլգրադ դնալիս տեսակցեց ճօժմէյատեր Հարալիւի հետ:

ԱՄՍՏՐԻԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

Միլենա.— Լրագիրները, յենվելով հաւաստի տղերքի վրայ, յայտնում են, թէ կիրակի օրը Իտալիայի վիճակում 400 կաթիլի իր հարկադրված չէնթօ-զօրցիկներից մահվան սպառնալիքի տակ ուղղափառութիւն են ընդունել: Միւս չէ օրս ուղղափառութեան են դարձրել լից գիւղի Կրկին այդպէս վարվելու են 16 գիւղի հետ:

Բացի «Մէյոց» և «Արքեյոյէր-Մայոնցից», բոլոր մնացած լրագիրները թշնամական արշաւանք են սկսել Չերնօգորիայի դէմ, որից և բօրայայտ իրարանցում է ընկել:

Իրավեցին չորս օրաթիւք՝ նաւատորմի շարժումները, մասին տեղեկութիւններ հաղորդելու համար: Արտասահման հանգստացուցիչ բացատրութիւններ ուղարկվեցին այդ տեղափոխութիւնների մասին:

Սերլաթի Սեմերէն միաժամանակ Բուլղարիայի «Ալեյ» և «Վիլենայի» շէյքս-Վիլենայի ծաղիկատու յօդուած է տպել աւստրո-ունգարական արտաքին քաղաքականութեան նպատակները մասին: Միակ ճիւղարկող քաղաքական-տեսական հոդուածները, որոնք տպուած են իրանց արտաքին քաղաքականութեան նպատակները մասին: Սերլաթի Սեմերէն միաժամանակ Բուլղարիայի «Ալեյ» և «Վիլենայի» շէյքս-Վիլենայի ծաղիկատու յօդուած է տպել աւստրո-ունգարական արտաքին քաղաքականութեան նպատակները մասին: Միակ ճիւղարկող քաղաքական-տեսական հոդուածները, որոնք տպուած են իրանց արտաքին քաղաքականութեան նպատակները մասին:

Լրագիրները իրանց կատարի յարձակումները Չերնօգորիայի վրայ չափաւորութեան և հիմա հանդիպած առաջին թիւրք իսկ խաղաղապէս տարամարտու-

րիան պէտք է զգուշանայ, որպէսզի բաղկանաւ ժողովուրդները չը զգան անհրաժեշտութիւն հովանաւորելու ուղղափառ Ռուսաստանին:

Երեւոյեան լրագիրները հաղորդում են, որ Չերնօգորիայի պատասխանը Աւստրո-Ունգարիայի առաջարկութեանը՝ ճանաչել է անբաւարար:

Պարիզ.— Աւստրիական դեսպանը տեղեկացրեց ժոնաքին, որ Չերնօգորիայի գործերակերպը Սկիւտարի մօտ հարկադրեց աւստրո-ունգարական կառավարութեանը յանուն մարդկութեան թշտնիւթում բոլոր յայտնել և ռազմա-նաւեր ուղարկել դէպի Ալբանիայի ափերը:

Բուլղարիա.— Պարտական օրգանը յայտնում է, որ եթէ Չերնօգորիան այժմ բաւարարութիւն չը տայ, գործը կարող է լուրջ ընթացք ստանալ:

ՍԵՐԱՍՈՐ ԱՐԵՒԵԼԻ ԴԵԳԵՐԸ

(ԼՐԱՐՈՐ ՄԸ ՅՈՒՐԱՆՑԵՐԸ)

Կ Ա Յ Ո Ւ Թ Ի Ն Ը

(Սկի. Թիւրքից)

Կ. Պոլս, 1/14 մարտ

Սանկիայի անկումը, որ կառավարութիւնը մի քանի օր զաղտնի պահել էր իրան հրապարակաւ յայտարարելու պարտաւորութեանը, տիրող ընդհանուր վիճակութեանը անգամ մը ալ չընդունէ: Թիւրք մտայնութեան վրայ ունեցաւ իր յոռեղան հերքածութիւնը:

Հիւլենիւրոյ, այսինքն թիւրքն ամենէն աւելի արհամարհում ցեղի մը դիմադրող այս բերդին անկումը ինքը նշան մը կը համարուի անխուսափելի անկմանը շէյքս-Վիլենայի, որուն դժբաղդ կացութեան մասին շատ կը խօսուի:

Հակառակ այս ձախող պայմաններուն, սակայն թիւրքերու մէջ համաձայնութեան չկալաւ: Պատերազմին վերջ տալու համար Մահմուդ Ենվեր փաշայի, կըստ թէ, վճառեց ընդդիմադիր կուսակցութեան տեսակետին յարմար է և ամեն գիտով հարցութեան կաշառել:

Այս տեսակէտին հետ հարա չէ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը, հետեւեալը ներքին գործերու միջոցով Հալիկ Սկիւլ բէյ կարգ մը դժուարութիւններ հանած է եղարքային դէմ, որմէ առաջ եկած է այս երկուքին միջև անհամաձայնութիւնը և վէճ:

Այս պատճառով Հալիկ Սկիւլ բէյ մի քանի օր ձեռնափախ եղաւ պաշտօնէ, սակայն իրան չէր գիտեր ինչպէս դաժանող իրարու համաձայնեցան և Հալիկ Սկիւլ բէյ վերստանանք իր պաշտօնը:

Վրայ չխոսեցան ըստ, և Հալիկ Սկիւլ բէյ լրագրակալութիւնը վերադրեցին անհաւանութեանը: Պատերազմին սկզբնաւորութիւնէն ի վեր Կ. Պոլս այնքան ազդեալ էր պատերազմին հետեւեցներէն, որքան հիւսն ցնցուած է: Պատերազմին այս երկուքի մասը, այն՝ որ պարզապէս ի դուր թափուած արեւն մըն է, շատ ծանր կը ճնշէ ժողովուրդին վրայ, և անտեսական անհիշութիւնը հասած է իր գերազանց սահմանին:

Կ. Պոլս թիւրքական մեծագոյն մասնաւոր հիւսն է, որ կը կրէ պատերազմին հետեւեցներէն: Անտեսական ստորակին դատարկութիւնը և ամակալանքն անվաճար մնալի հասկացող Կ. Պոլս թիւրքերուն, թէ ինչ է պատերազմը և հիմա հանդիպած առաջին թիւրք իսկ խաղաղապէս տարամարտու-

լում ձեռքարանը կամ արգանդը չեն հան դիպում ձեռքերին և դուրս են հոսում, թողնելով վերջիններէն առանց բեղմնաւորութեան: Որոշ օրակէտ ծաղիկների մօտ էլ, օրինակ, առէջները կարծ են և վարանդը երկար, և կամ դատարկութեան են այլ կերպ, այնպէս որ ինքնաբեղմնաւորութիւնը անախարհութեան և հարկաւոր է, որպէսզի զի քաղին և կամ օրէն միջատ բերի ուրիշ ծաղիկ արու տարբերը, ձգելու միւսի վարանդի վրայ:

Ե) Երկրորդ պատճառը սեռական երկու տարբեր տարբեր ժամանակներում հասնանալն է. բեղմնաւորութեան ամենաբարձր պայմանները մէկը այս տարբեր հասունութիւնն է: Առհասարակ օրակէտի մօտ հախ սպէրմատոցիդներն են հասուն հասնում, և նա իր կիսերի այս ջրանում հանդիսանում է որպէս արու, իսկ յետոյ հասունանում են ձուերը, և նա գործում է որպէս էգ: Երեւոյեան թիւրքի այս ձեռք-վում է յաշմարտիկ ճիւղմարտիկ:

Ամենից հետաքրքրականը այն հէր-մաթիոլիտներն են, որոնք զուգաւորման ժամանակ հանդիսանում են միաժամանակ և՛ որպէս արու, և՛ որպէս էգ, այսինքն ստանում են իրարից փոխադարձաբար սպէրմատոցիդ և բեղմնաւորում իրանց ձուերը, որոնց թիւը 1000-ից անցնում է: Իրաքանչիւր հասուն ինքնին մի անհատ համարվել կարող է, որովհետեւ ունի

թիւններ պիտի յայտնէ, նոյն իսկ գործունի յայտարարելով թէ զվաղ անցանք, Երեւոյեան թիւրք տան, սա հաշտութիւնը կընքուի: Թիւրքական այս մտայնութիւնը անուղղակի կերպով շահագործել սկսաւ ընդդիմադիր մասնակցը, որ իրեն պարզապէս համարէ միայն չեղանք, թէ արդէ չընկնէ ինչն այն, ինչ որ նախորդին չենքուեցաւ ընդ, թէ պատերազմի վերջնաւոր ազդեալութիւնը, թէ արդէ զանիւր նախորդ-դէն աւելի նուստատացուցիչ զանազակ մը պիտի կընք:

Այս պրօպագանդա անուշաւ իր ազդեցութիւնը կունենայ միտքերը ինքզինքնուր գործին մէջ:

Սակէ դատ՝ մասնաւոր ջանք մը կը տեսնուի միայն նաղըմ-վաղար յիշատակը թարմ ու մշտապէս պահելու համար: Անցեալ օր, Սիւլէյմանիէի միլիթին մէջ, նաղըմ-վաղարի իշխատակին պաշտամունք կատարուեցաւ ամենախուսումնաբարձր մեթոդներով և ներկայութեան, և քաղաքի մը յանդիպեցաւ անձը կարգաւ անցնող զինուոր, որ այդ մեծ զինուորն սպանում էին:

Ասոնք ամենը իրարու գաղով կապացուցանին ստորեկներայ խմորում մը և կամ զոց կապարիով կաթնայի մէջ ջուրի մը եռալով, որ անպատճառ ուշ կամ կանուխ պիտի պաշտէ:

Պատերազմական առգանքի ինչդէն ալ թիւք իրականապէս, պարզապէս անգաղիկ պիտի ըլլայ թիւրք խուճանը որ սոսկալի կը կատարէ սոսկալնք տալու գաղափարին իսկ, որուն խօսքը չկար նախորդ կառավարութեան ատեն:

Իրականապէս այս անհիշութեան օրերուն ժամէն դրամ պիտի ելլային՝ գաղափարը պարզապէս աղքատութեան և անօթութեան ուղղակիան է թիւրքաց համար, ինչ որ այդ փիլիսոփայ ցեղին ամենէն աւելի ցաւ կը պատճառէ:

Իրականապէս յոյնից թիւրքը ցեղին դժբաղդն ալ չունի, անիկա միայն մէկ մասնաւորութիւն ունի՝ եր անձը և իր որ-կորը Փիլիսոփա տուր, հոգիի առաւ Եւ փիլիսոփայնաւոր հետապնդողները... իրեն համար մահացողներն է ու պաշանող:

Ասոր համար անխուսափելի կը նկատուի դարձեալ պետական տագնապ մը, որ շատ սովորական դարձաւ:

Նոյնիսկ Հալիկ Սկիւլ-բէյի և Կալաքոյի վէճը ծագելէն առաջ շատ խօսեցան, որ Մահմուդ-Ենվեր-փաշայ կօծիտէի ընդդիմութիւնը տեսնելով ինքն, ինքնաբերաբար հրաժարելու մտադրութիւն յայտնած է, սակայն իրեն յաջորդ մը դառնի կարելի չէ եղած:

Հաշտութեան այսքան ստորագրուցիչ զանազակ մը ստորագրելու քաղաքական-պատճառներն են:

Իրականապէս թիւրքն այս պայմանները դար-հուրել կերպով ծանր են, սակայն թիւրքական պարտաւորութեան է ընդունիլ զանազ, քանի որ միջոց չունի գիտադրելու:

Եւ այս պարագան է անուշաւ, որ դաշ-նակիները կը քաղաքէն օրէ-օր խոսաց-նի իրենց պայմանները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐԱԸ

«Մշակի» երէկվայ համարում մենք հաղորդեցինք, որ թիւրք կառավարութիւնը որոշել է Ներսիսյան Թիւրքիայից գաղթի մասին հարցականներին տեղ տալ թիւրքահայաստանում:

Իր սեփական սեռական գործարանները, ի հարկէ, որպէս հերմաֆրոդիտ, երկու սեռն էլ միեւնոյն հաստածի մէջ: Հաստածի կողմից գոյութիւն ունի մի անցք, որ սեռական անցք միայն, արդ, որպէսզի բեղմնաւորութիւնը կատարվի երկու հաստածի մէջ, հարկաւոր է, որ մէկը պէնիսը, առ-նանդակը, կարողանայ հասնել միւսին լաւ:

Երբ հաստածի սեռական անցքը ինչ որ արանց համար անստամբական անկարելիութիւն է, ուստի և բազմացումը կատարվում է ինքնաբեղմնաւորութեամբ:

Մարիդները մօտ ինքնաբեղմնաւորութիւնը կատարվում է այն դէպքում, երբ վարանդը աւելի կարծ է առէջներէն և կամ արանցից ցած է դասաւորված:

Վերոյիցվալ բոլոր դէպքերը վերաբերում են հէրմաֆրոդիտի նօթած դէպքերին: Կան նաև բացառիկ դէպքեր մինչև իսկ բարձր կենդանիների մօտ: Միջատների մօտ հանդիպում են շատ զարմանալի դէպքեր: Յօռէլը*) իշխում է այնպիսի միջիններ, որոնց մօտ մարմինը կէսը արու է, միւս կէսը՝ էգ, ալ կողմը սեռ, ձախը՝ կարմիր, մի կողմից մեծ աչք, միւս կողմից փոքրիկ, ալ եղջերի կազմված 13 հատուածից, յօդից ձախը՝ 12 (այս բոլորը սեռական տարբերութիւններ են) և այլն: Նա իշխում է նոյնպէս մի դէպք, ուր սեռական օրգանները մարմնի երկու հաստածների վրա դասաւորված են խոչա-ձե, առաջին յօդում—աչքի արու, ձախից էգ, իսկ երկրորդում, ընդհակառակը, աչքի էգ, ձախից արու:

Որակէտների դէպքեր նկատված են նաև գործերի մօտ, բայց ամենից հետաքրքրականը մարդ օրակէտն են, որոնց

*) A. Forel, «La question sexuelle».

Շատ զարմանալի է մանաւանդ եւրոպեան դիւանագիտութեան ընթացքը: Միւս մտովիմա՞ն թէ միջնորդութեան քննա-վրայ գործելու մէջ իսկ համաձայն չեն, եթէ երկուքներէն դատարար ըլլան: Երբ տեսնուի, որ երկուսի համաձայնութեան պատճառով պետութիւնները շահ մը հետապնդեն պատերազմին շարունակութեան մէջ, հակառակ անոր, որ միշտ եւրոպայի պետութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ հաշտութեան հաւանականութիւնը ծանուցուի, քանի որ օր յետոյ կըլինէն քուեկն համար: Այս անստուգութեան անկարելի է հասնալ թէ ինչ կը մտած պաշտօնական անձը և ինչ է բուն մտը: Գործը իրական կըլլայ վարկիւթիւնէն զուրկ: Հոս լուրերը միշտ իրար կը հակասեն: մը պատերազմը շարունակելու որոշարեւած ըլլալը կը հաղորդուի, երկու յետոյ

